

תורה (7)

מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו

בפרשת העקידה, לאחר שהקב"ה ציווה את אברהם אבינו לעקוד את בנו, אברהם אבינו הזדרז לקיים את ציווי בוראו **"וישכם אברהם בבוקר"** (בראשית כב,ג). הגמרא (יומא כח,ב) למדה מכאן, שאברהם אבינו ידע לחשב באופן מדויק את שעת הנץ החמה, למרות הקושי הגדול הכרוך בכך. יש כמה הסברים בגמרא ליכולת מיוחדת זו של אברהם אבינו. אחד מהם הוא שאברהם אבינו היה שונה משאר בני האדם משום שהוא היה **"זקן ויושב בישיבה"**. בהזדמנויות חוזרות ונשנות היה מזכיר **מו"ר הגר"א שפירא זצ"ל** את הגמרא ומדגיש שהגמרא אינה אומרת שאברהם אבינו שונה משאר בני האדם משום שהוא היה אחד מהאבות הקדושים או בגלל שהוא היה צדיק גדול, אלא משום שהוא היה זקן ויושב בישיבה, ומכאן אנחנו רואים את מעלת לימוד התורה, ובעיקר בישיבה וכמו שמו"ר היה מוסיף את דברי רבינו **חננאל** במקום שבישיבה ובכל מקום שלומדים תורה יש שכינה. נביא את דבריו של מו"ר כפי שנכתבו בספר **מורשה** (חלק א עמ' קיב): בכל מקום שהאדם נמצא בו, צריך הוא להתעלות. כל יהודי חייב לשאוף להתעלות בתורה, להתגדל, ומקום ההתגדלות הטבעי של אדם מישראל זו הישיבה, על ידי שימוש תלמידי חכמים שבה. הישיבה היא המוסד הראשון של כלל ישראל מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו, אברהם יצחק ויעקב. הישיבה הוא מקום שכינה.

המלקט

חשיבות לימוד התורה

ישנן אמירות רבות אצל חז"ל לגבי חשיבות לימוד תורה: לימוד תורה הוא אחד משמונה מצוות השקולות כנגד כל התורה כולה: **"ותלמוד תורה כנגד כולם"**. ההלכה נפסקה שכאשר אדם צריך לעשות מצווה כלשהי באמצע לימודו, וזו מצווה שאחרים יכולים לעשות אותה, עליו להמשיך וללמוד ולהניח למצווה להיעשות על ידי אחרים. מדוע יש ללימוד התורה מעמד שונה משאר המצוות. אם נשאל מדוע לימוד התורה חשוב כל כך, נקבל על כך תשובות שונות. השאלה היא מה עיקר מטרת הלימוד.

יש שיואמרו שהמטרה העיקרית בלימוד תורה היא הדבקות בה' בשעת הלימוד. **שיטה שנייה** סוברת שיש ערך בלימוד עצמו ללא שום מטרה אחרת. **השיטה השלישית** סוברת שהמעשים שנעשים כתוצאה מלימוד התורה הם מטרת הלימוד. כאשר אדם לומד תורה, הוא מגיע למדרגה גבוהה יותר שתביא אותו לעשיית מצוות רבות יותר ולמידות טובות יותר

המלקט

בני אדם השחים בדברים בטלים רעתם רבה

כתב רבינו יונה ב"אגרת התשובה", כשבני אדם פוסקים ממלאכתם ומעסקיהם והולכים לבתיהם או יושבים בקרנות כשהם מבטלים ומשיחים בדברים בטלים, רעתם רעה וחטאתם כבדה מאוד, לפי שהם מבזים את התורה, שאלו היו מאמינים שאין תכלית למתן שכרה, למה לא ישיבו רגליהם ללמוד, הלא האדם זריז ואין רגליו למלאכתו ולעסקו ויודע כי הכל הבל, ואין ישכח חיי העולם הבא ולא יתן חלק ביום מן הימים או שעה מן השעות ללמוד, ואל יאמר בלבו עוד עת לעשות לה' לקרוא בתורה ולעשות צדקה ומשפט ומעשים טובים, אשם הוא אשם אשם לה', ואמרו חז"ל דמה שאמר הכתוב **"כי דבר ה' בזה וכו'..."** זה קאי על מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק שהוא בזה דבר ה', על כן חייב כל אדם לתקן מקום בביתו ללמוד שם הלכות או מקרא כל אחד לפי ערכו, וכאשר יפנה מעסקיו ומדי עברו ממלאכתו, יסור שמה לשנות או לקרות, ובתקנה הזאת יפליא עצה לנפשו לחשוך אותה מני שחת, ויחשוב על קיצו ויבין לאחריתו כמו שאחז"ל הסתכל בג' דברים וכו' עכ"ל דברי רבינו יונה.

חפץ חיים בספרו "נדחי ישראל"

לימוד מתוך אהבת השם יתברך

אמרו חז"ל (חגיגה ה'): שלושה הקב"ה בוכה עליהן בכל יום: על שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק, ועל שאי אפשר לעסוק ועוסק, ועל פרנס המתגאה על הציבור. והדברים מפליאים: בשלמא על אותו יהודי שיכול לעסוק בתורה ואינו עוסק, מובן מדוע הקב"ה בוכה עליו, שהרי אדם זה מבטל זמן בו יש לו אפשרות לקנות קניני נצח, הקב"ה בוכה עליו בכיה נצחית. אולם מה פשר הבכיה על זה שאי אפשר לו לעסוק בתורה, ובכל אופן עוסק בה? אלא, שאדם שקשה לו ללמוד ובכל זאת מוסר את נפשו ולומד, הרי תורה זו נלמדת על ידו במסירות נפש ומתוך הקרבה עצמית, ואילו הצורה האמיתית והנכונה של לימוד התורה, היא לימוד מתוך חשק, אהבת השם יתברך ורצון לדעת את דברו, כמו שכן אינו נזקק למסירות נפש בכדי לעשות טובה לאביו.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פניני שמשון"

אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד ובאמת האיש שנותן לבו תמיד לחזור על לימודו, לבד שבזה מצליח ומשתמר תורתו וכדכתיב: **"קובץ על יד וכו'..."**, ניכר בזה חביבותו לתורה שחס לשומרה שלא לשכחה וכמו ששומר אדם כיס פנינים שלא לאבדה, וכל מי שנותן לבו לחזור תלמודו יותר, הוא מראה יותר

למעלה, כי מכל תיבה הוא מקיים מצוה עשה, ומכל מצוה נברא פרקליט אחד, כדאיתא באבות
חפץ חיים בספרו "שם עולם" (פרק ט)

הלכה: לענג את השבת במאכל שאוהבים
צריכים לענג את השבת במה שאוהבים בני הבית, ומה שאמרו לענגו בתבשיל של תרדין וראשי שומים ודגים גדולים ובשר לפי שזה היה מאכל חשוב בזמנם, אך כל אדם יענג השבת במאכלים החשובים עונג לבני משפחתו. וכן ילדים שלא אוהבים דגים אין להכריחם לאוכלם בכח, לפי אף שטוב לאוכלם בכל סעודה משלושת סעודת שבת, מ"מ אינו חובה, והשבת לעונג נתנה ולא לצער. **ספר "הלכות שבת" רב אופיר מלכא שליט"א**

פתגם: חבר איננו דן אותך בזמן של רוגו ורתיחה
ספר "שמחה"

חקירה: בעל חוב מאוחר שגבה, מה שגבה לא גבה
הגבייה לא חלה כלל, או שזכה בנכסים, אלא שהמוקדם טורף ממנו כמו שהוא טורף מהלקוחות מכאן ולהבא.
(קובץ שיעורים כתובות שכה: הגבייה חלה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הרוב המכריע
הרב דמתא ואחד מעשירי העיר נפגשו במקום אחד. שאל העשיר בשלומו של הרב ומתוך נימוס שאלהו גם למצב הפרנסה 'אה' השיב הרב, אלמלא היו בעירנו ארבעה או חמשה בעלי בתים כמוך, היתה פרנסת מצויה לי ברווח ולא בדוחק. בא הלה במבוכה ובעינים מושפלות שאל: מאי משמע? הרי אין לו לרב שום טובת הנאה ממני? לפיכך אני אומר, השיב לו הרב, כי אלמלי היו בעירנו רק ארבע או חמשה בעלי בתים כמוך, היתה פרנסת מצויה לי ברווח, אך למרבה הצער רוב בעלי בתים הם כמוך, ולכן פרנסת מצויה לי בדוחק.
ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זורה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, נסים חי הורבט בן ג'ולי.

חביבותו לתורתו, ולעתיד מתעלה ערכו עי"ז מאוד, שאמרו חז"ל (חגיגה ט): על הפסוק: **"ושבתם וראיתם בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו"**, דהיינו בן שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד עי"ש בגמרא, דלא קאי לחלק בין מי שלומד יותר מחבירו דזה פשיטא, אלא ששניהם לומדים בשוה, אלא אחד נותן לב לחזור יותר כבר יהיה ניכר מעלתו על של חבירו, ואם בין מאה פעמים למאה פעמים ואחד יהיה ניכר וכ"ש מי שאינו נותן לחזור כלל על לימודו. ע"כ אחי חזק עצמך בעיקר הזה וינעם לך.

חפץ חיים בספרו "תורת הבית"

אדם שמתעצל לעמול בתורה בכל כוחו, יבוש ויכלם מאוד מפניהם של חבירו שלומד לפי כוחם
פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, זקנים שבאותו דור היו אומרים אוי לנו מאותה בושא אוי לנו מאותה כלימה, ושמעתי, דהכונה דשם בושא אינו דוקא מפני מעשים שאינם מהוגנים, אלא לפעמים נקרא זה גם שמישיג האדם בושא מפני גדול במעלה שאין לו ערך אליו, והוא מתבייש מרוממות מדרגתו, וזהו שנצטוינו בני אברהם ביישנים רחמנים וגומלי חסדים, אבל ענין הכלימה הוא ענין חרפה, שהאדם נכלם מדבר שהוא פשע בעצמו במעשיו המקולקלים או שלא השיג אותה מעלה שהיה יכול להשיג בעצלותו, וזהו שאמרו שנגד פני משה היו מתביישים מגודל רוממותו שאין להם ערך כלל אליו, אבל פני יהושע שהיא קרוב למדרגתם וזכה להאיר פניו כפני לבנה ע"י ששימש את משה רבינו, כמו שאמרו במדרש ולא מש מתוך אהלו של תורה, מפניו היו נכלמים שהלא במדרגתם היה, גם הם היה בידם לזכות לכבוד הזה, וכן יקרה לכל אדם, אם יתעצל מלעמול בתורה בכל כוחו וע"י עצלותו יהיה נשאר ריק מחלקי התורה שהיה בידו להשיגה כחבריו, יבוש ויכלם אח"כ מאוד פניהם אשר יבהיקו למעלה מאוד תורתם, ואז כבר לא יהיה בידו לתקן כי לאחר ביאת המשיח שיתבטל היצר הרע מן הארץ כבר אין שם זכות וחובה, ורק כל אחד עומד במדרגתו שזכה בה מקודם, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק (קהלת יא): **"וזכור את בוראך בימי בחורתיך עד אשר יבוא ימי הרעה והגיע שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ"**, אלו ימות המשיח שאין לך בהם לא זכות ולא חובה.

חפץ חיים בספרו "תורה אור"

על ידי הונה של תורה יש לו רעים רבים למעלה, כי כל מילה שמדבר היא מצוה בפני עצמה
הנה ידוע דעצם לימוד התורה הוא מצוה עשה דאורייתא דכתיב: **"ולמדם אתם ושמרתם לעשותם"**. והמצוה העשה של תורה קאי על כל תיבה ותיבה שהוא לומד, כמ"ש בספר **"שנות אליהו"** בשם הירושלמי, ופירש בזה את הכתוב (במשלי): **"הון יוסיף רעים רבים וכו'"**, דהיינו על ידי הונה של תורה יש לו אהובים רבים

